

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la recurs

învinuirea lui

Liliana Pulisca

(art. 327 alin. (1) Cod penal)

(Dosarul nr. Ira-621/2024

Nr. PIGD 1-19171261-01-Ira-17052023)

Recursuri depuse după 01 septembrie 2023; În partea art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, recursurile sunt vădit neîntemeiate; Recursuri admise în baza art. 427 alin. (1) pct. 1) CPP, deoarece pedeapsa penală a fost aplicată după expirarea termenului de prescripție, iar acțiunea civilă a fost admisă fără a stabili legătura cauzală dintre fapta infracțională și prejudiciul material pretins. Acțiunea civilă a fost admisă în principiu.

24 aprilie 2025

Au examinat anterior cauza judecătorești:

Instanța de fond: Petru Păun

Curtea de apel: Oxana Robu, Stelian Teleucă, Silvia Gîrbu

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursurile în cauza penală privind învinuirea Lilianeii Pulisca,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Vladislav Gribincea, *Președinte*,

Lilia Roic-Botezatu,

Alexandru Negru, *judecători*,

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Liliana Pulisca s-a născut în anul 1967 în raionul Telenești. Ea a fost învinuită, în temeiul art. 327 alin. (2) lit. b¹) Cod penal, de abuz de serviciu săvârșit din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane.

2. Liliana Pulisca a fost apărată de avocații Mihail Durnescu, Iurie Bargan, Nicu Șendrea și Alexei Tighinean.

3. În prima instanță cauza penală a fost examinată în procedură generală. Liliana Pulisca a fost achitată de învinuirea privind comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b¹) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracționale. Acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată. Instanța de apel a admis apelul procurorului și a avocatului Igor Hlopețchi, în interesele părții civile, a casat sentința și a pronunțat o hotărâre nouă prin care Liliana Pulisca a fost recunoscută vinovată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal și condamnată la pedeapsă penală sub formă de amendă în mărime de 500 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții administrative în cadrul centrelor de sănătate publică pe un termen de patru ani. Instanța a încasat din contul Lilianeii Pulisca în beneficiul IMSP Centrul de Sănătate Publică Vatra prejudiciul material în mărime de 204.500 de lei. De asemenea, instanța a încasat din contul Lilianeii Pulisca în beneficiul Consiliului orașului Vatra cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10.000 de lei.

4. Recurs împotriva deciziei instanței de apel au depus Liliana Pulisca, avocatul Alexei Tighinean, în interesele condamnatei, și procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic.

5. Urmărirea penală a fost pornită la 06 septembrie 2016 și finalizată la 16 octombrie 2019. Prima instanță a examinat cauza în perioada 28 octombrie 2019 – 20 aprilie 2023. Instanța de apel a examinat cauza între 18 mai 2023 – 03 aprilie 2024. La 02 mai 2024, dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție.

ÎN FAPT

a. Învinuirea adusă

6. Liliana Pulisca este învinuită că, activând în calitate de director al IMSP „Centrul de Sănătate Vatra” (Centru de sănătate), având dreptul să încheie, să modifice, să suspende și să desfacă contractele individuale de muncă cu salariații, să ceară salariaților îndeplinirea obligațiilor de muncă și să manifeste responsabilitate față de bunurile instituției medicale, a săvârșit infracțiunea de abuz de serviciu. În perioada de timp 01 ianuarie 2006-25 martie 2016, Liliana Pulisca, folosindu-se de situația de serviciu în interesul unor terțe persoane, a emis și a semnat ordine cu privire la angajare, transfer, concedii anual plătite, plăți salariale, ajutoare materiale, premii, sporuri, a aprobat și a semnat tabele de pontaj în privința rudelor și altor persoane, cum ar fi Mihail Pulisca, Liliana Andrusiv, Oleg Coșciug și Nicolai Moisei, angajate fictiv în funcțiile de infirmier, paznic, fochist, cazangerist, șofer și muncitor, după cum urmează:

1) Mihail Pulisca a fost angajat fictiv în mai multe funcții în cadrul Centrului de Sănătate, pentru care a fost remunerat cu salariu în perioada iunie – octombrie 2006 în calitate infirmier; luna noiembrie 2006 în calitate de paznic, infirmier și fochist; luna decembrie 2006 – martie 2007 în calitate de fochist; luna aprilie 2007 – martie 2008 în calitate de paznic; ianuarie 2011 – august 2013 în calitate de șofer;

2) Liliana Andrusiv a fost angajată fictiv în mai multe funcții în cadrul Centrului de Sănătate, pentru care a fost remunerată cu salariu în perioada ianuarie 2011 – august 2013 în calitate de paznic; septembrie 2013 pontată fără indicarea funcției;

3) Oleg Coșciug a fost angajat fictiv în mai multe funcții în cadrul Centrului de Sănătate, pentru care a fost remunerat cu salariu, în perioada noiembrie 2006 în calitate de fochist/paznic; februarie – martie 2007 în calitate de fochist; aprilie – octombrie 2007 în calitate de paznic; ianuarie – martie 2008 în calitate de paznic; ianuarie – aprilie 2014 în calitate de cazangerist; mai 2014 în calitate de muncitor; iunie – iulie 2014 în calitate de muncitor, șofer, infirmier; august 2014 în calitate de muncitor, infirmier; septembrie 2014 – iulie 2015 în calitate de muncitor;

4) Nicolae Moisei a fost angajat fictiv în mai multe funcții în cadrul Centrului de Sănătate, în următoarele perioade de timp: aprilie – mai 2013 în calitate de paznic; iunie 2013 în calitate de paznic, șofer; iulie – august 2013 în calitate de paznic; septembrie 2013 pontat fără a se indica funcția; octombrie – decembrie 2013 în calitate de șofer; februarie 2014 – iulie 2015 în calitate de șofer.

7. Unele din persoanele menționate erau angajate în alte instituții publice și societăți comerciale, fiind constatate cazuri de suprapunere a orelor de muncă și de incompatibilitate a funcțiilor, fiind calculate și achitate nejustificat mijloace bănești în sumă totală de 204.500 de lei. Acesta este prejudiciul pretins de

Consiliului orășenesc Vatra. Acțiunile date au fost încadrate în baza art. 327 alin. (2) lit. b¹) Cod penal.

8. Potrivit prescripției privind rezultatele Inspecției Financiare tematice efectuate la IMPS Centrul de Sănătate din orașul Vatra, municipiul Chișinău (f.d. 64-68, vol. II), această sumă s-a format ca urmare a achitării sporului pentru clasa de calificare nedeținută șoferilor, premiul directorului Centrului, sporul pentru categoria de calificare al directorului Centrului, sporul pentru intensitatea muncii și decontarea neîntemeiată a combustibilului. 65.600 de lei din această sumă o reprezenta adaosul la salariul plătit contabilului.

9. Conform informațiilor privind salariile calculate și primite în perioada 2006-2016, Centrul de sănătate a calculat și achitat pentru plăți salariale total de 246.909,60 de lei pentru Mihail Pulisca, Liliana Andrusiv, Oleg Coșciug și Nicolai Moisei (f.d. 191, vol. III).

b. Sentința și procedura de apel

10. În prima instanță, apărarea a pledat pentru achitare, din cauza lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate. Potrivit apărării, cele patru persoane au fost angajate legal și au fost remunerate pentru munca lor. Apărarea mai susține că inculpata nu este subiect al infracțiunii prevăzute de art. 327 Cod penal (f.d. 218-241, vol. VII).

11. La 20 aprilie 2023, [Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani](#), a achitat-o pe Liliana Pulisca de învinuirea adusă, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracționale. Acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

12. La 26 aprilie 2023, procurorul delegat în Procuratura Anticorupție, Irina Catan, a declarat apel în care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Liliana Pulisca să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 327 alin. (2) lit. b¹) Cod penal, la amendă în mărime de 2.350 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții administrative în cadrul centrelor de sănătate publică pe un termen de șapte ani. Procurorul a solicitat și admiterea integrală a acțiunii civile. Procurorul a susținut că a fost probată angajarea fictivă a persoanelor indicate, abuzul de serviciu manifestându-se prin emiterea ordinelor de angajare, achitarea plăților salariale, plăți pentru clasa de calificare, premii, sporuri pentru categoria de calificare, intensitatea muncii.

13. La 04 mai 2023, avocatul Igor Hlopețchi, în interesele Consiliului orășenesc Vatra, a declarat apel în care a solicitat casarea totală a sentinței și pronunțarea unei hotărâri noi prin care Liliana Pulisca să fie recunoscută vinovată în baza art. 327 alin. (2) lit. b¹) Cod penal și admisă acțiunea civilă.

14. În ședința de judecată a curții de apel din 31 ianuarie 2024, procurorul a solicitat reîncadrarea acțiunilor inculpatei în baza art. 327 alin. (1) Cod penal (f.d.158-166, vol. VIII).

15. În instanța de apel, apărarea a reiterat argumentele invocate anterior și a pledat pentru achitare. Cele patru persoane și-ar fi îndeplinit atribuțiile conform fișei de post (f.d. 151-157, vol. VIII).

16. La 03 aprilie 2024, [Curtea de Apel Chișinău](#) a admis apelurile procurorului și a avocatului Igor Hlopețhii, a casat sentința și a pronunțat o hotărâre nouă prin care Liliana Pulisca a fost recunoscută vinovată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal și condamnată la pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții administrative în cadrul centrelor de sănătate publică pe un termen de patru ani. A fost admisă acțiunea civilă și s-a dispus încasarea din contul Liliane Pulisca în beneficiul Centrului de sănătate a prejudiciului material în mărime de 204.500 de lei și în beneficiul Consiliului orășenesc Vatra a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10.000 de lei. Instanța a reținut că faptele au fost comise de condamnată în perioada 01 ianuarie 2006 - 25 martie 2016, iar art. 327 alin. (2) lit. b¹) a fost introdus în Codul penal prin Legea nr. 60 din 07 aprilie 2016. Instanța de apel a constatat dovedită pe deplin vinovăția în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal și că instanța de fond neargumentat a dispus achitarea. Probele cercetate demonstrează angajarea fictivă a lui Mihail Pulisca, Liliana Andrusiv, Oleg Coșciug și Nicolae Moisei la Centrul de sănătate, ultimii fiind văzuți ocazional pe teritoriul instituției de către angajații instituției.

17. Faptul angajării fictive și achitării salariilor este demonstrat prin declarațiile martorului Margareta Paladi, care a relatat că: în anul 2016, la inițiativa sa și a administrației locale, sau efectuat revizii la Centrul de Sănătate. S-au stabilit nereguli la capitolul tabelarea angajaților Centrului. Persoanele care fizic nu activau în Centru au fost incluse în tabele de pontaj. Printre persoanele angajate fictiv a fost soțul inculpatei, Mihail Pulisca, fiica acesteia, Liliana Andrusiv, precum și Oleg Coșciug și Nicolae Moisei. Angajarea a fost fictivă deoarece persoanele indicate mai activau și în alte instituții. Mihail Pulisca activa ca polițist. Oleg Coșciug activa ca administrator la S.A. Nemetmacom. Martorul Elena Roșca a comunicat că a efectuat inspectarea financiară a Centrului de sănătate pentru perioada 01 ianuarie 2006 - 01 octombrie 2016. Ea a stabilit că s-au încălcat prevederile pct. 7.9. Anexa nr. 2 din Regulamentul privind salarizarea angajaților din instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1593 din 29 decembrie 2003 și pct. 14 din Ordinul Ministerului Sănătății nr. 03/26-76 din 24 martie 2004.

18. Instanța de apel a constatat angajarea fictivă în cadrul Centrului a lui Mihail Pulisca, Liliana Andrusiv, Oleg Coșciug și Nicolae Moisei și în baza declarațiilor martorilor Raisa Gultur, Svetlana Barcari, Iulia Grosu, Ana Gazea (angajați ai Centrului), care au declarat că cunosc aceste persoane, însă nu au văzut ca acestea să activeze în cadrul Centrului, deși veneau uneori la Centru.

19. Potrivit declarațiilor martorului Cristina Lavric, în perioada de timp 01 ianuarie 2006 - 25 martie 2016, Liliana Pulisca a emis și semnat ordine cu privire la angajare, transfer de funcții, concedii plătite, plăți salariale, ajutoare materiale, plăți pentru clasa de calificare, premii, spor pentru categoria de calificare, intensitatea muncii, precum și a aprobat și semnat tabelele de pontaj în privința lui Mihail Pulisca (soț), Liliana Andrusiv (fiica), Oleg Coșciug și Nicolae Moisei.

20. Instanța de apel a statuat că, în perioada ce figurau angajați în cadrul Centrului de sănătate, cele patru persoane erau angajate și în alte instituții publice și societăți comerciale. Mihail Pulisca activa în cadrul MAI, Liliana Andrusiv și Oleg Coșciug erau angajați în cadrul S.A. Nemetmacom, care își are sediul în aceeași clădire cu Centrul de sănătate, iar Nicolae Moisei - în cadrul Instituției Medico-sanitare Publice „Centrul de Sănătate Trușeni”.

21. Instanța de apel a invocat că, potrivit prevederile art. 123 alin. (1) Cod penal, prin persoană cu funcție de răspundere se înțelege persoana căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație de stat sau a administrației publice locale ori într-o subdiviziune a lor, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin stipularea legii, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice. Condamnata a fost numită în funcția de director al IMSP „Centrul de Sănătate Vatra”, în baza deciziei Consiliului orașenesc Vatra din 19 noiembrie 2002. Prin urmare, aceasta deține calitate de persoană cu funcție de răspundere și calitatea specială a subiectului infracțiunilor prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal.

22. Într-un singur paragraf din decizie, instanța de apel a menționat că acțiunea civilă urmează a fi admisă și încasată suma de 204.500 de lei de la condamnată. Instanța nu a explicat de ce a încasat întreaga sumă și nici legătura cauzală dintre prejudiciul pretins și infracțiunea comisă.

c. Recursul

23. La 30 aprilie 2024, Liliana Pulisca a depus recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 10), 12) Cod de procedură penală (redacția în vigoare până la 01 septembrie 2023), prin care solicită casarea deciziei și menținerea sentinței. Potrivit recursului, faptele Liliane Pulisca nu pot fi calificate potrivit art. 327 alin. (1) Cod penal, deoarece lipsește interesul material personal al condamnatei. Condamnata susține că nici o probă nu atestă angajarea fictivă a celor patru persoane. Din declarațiile martorilor reiese că aceste persoane au prestat munca pentru care au fost angajate.

24. La 31 mai 2024, avocatul Alexei Tighinean, în interesele condamnatei, a depus recurs în care menționează temeiurile de recurs existente până la 01 septembrie 2023. El solicită casarea deciziei și menținerea sentinței. La 06 februarie 2025, nu a fost dat curs recursului și oferită posibilitatea recurentului să

clarifice temeiurile și motivele privind temeinicia recursului (f.d. 67-68, vol. IX). La 25 februarie 2025, avocatul Alexei Tighinean a depus recurs concretizat, invocând art. 427 alin. (1) pct. 4), 6) Cod de procedură penală. Avocatul argumentează că în învinuirea adusă nu a fost specificat salariul primit de persoanele fictiv angajate, care ar reprezenta prejudiciul cauzat și interesul material. Suma de 204.500 de lei, invocată ca prejudiciu, includea 65.623 de lei achitați contabilei între 2006 și 2016, dar acest fapt nu a fost menționat în ordonanța de învinuire. Încălcarea comisă de Liliana Pulisca nu a constatat în achitarea salariilor unor persoane fictive, ci în acordarea sporurilor de performanță unor angajați care nu aveau acest drept. Acuzarea nu a dovedit fictivitatea contractelor de muncă încheiate cu Mihail Pulisca, Liliana Andrusiv, Oleg Cosciug și Nicolai Moisei, iar aceștia au confirmat că au fost angajați și au activat în funcțiile respective. De asemenea, Liliana Pulisca nu este funcționar public și nu poate fi subiect al infracțiunii prevăzute de art. 327 Cod penal. Conform unui raport al Inspecției Financiare, prejudiciul pe contractele presupus fictive este de 91.000 de lei. În plus, având în vedere perioada în care s-ar fi comis fapta (01 ianuarie 2006 – 25 martie 2016), instanța urma să aplice prescripția răspunderii penale.

25. La 23 mai 2024, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, a declarat recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală. El solicită casarea parțială a deciziei, în partea pedepsei, și pronunțarea unei hotărâri noi privind liberarea Lilianei Pulisca de pedeapsă, pe motiv că a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspundere penală. Procurorul a argumentat că, la momentul comiterii faptei, infracțiunea prevăzută de art. 327 alin. (1) Cod penal făcea parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave. Având în vedere că de la momentul consumării faptei până la pronunțarea deciziei au trecut mai mult de cinci ani, instanța de apel urma să adopte o hotărâre conform art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală.

26. Curtea Supremă de Justiție a solicitat părților să depună referință la recurs. La 06 iunie 2024, secretarul Consiliului Orașului Vatra, Tatiana Grossu-Brumă, a depus referință în care solicită respingerea recursului înaintat de Liliana Pulisca, ca fiind inadmisibil.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

27. La momentul săvârșirii infracțiunii, art 327 alin. (1) Cod penal prevedea următoarele:

„(1) Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, în interes material ori în alte interese personale, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 300 la 800 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul

de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”

28. Art. 16 alin. (3) Cod penal prevede următoarele:

„(3) Infracțiuni mai puțin grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 5 ani inclusiv.”

29. În perioada relevantă, art. 60 Cod penal prevedea următoarele:

”1) Persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene:

...

b) 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave;”

30. Art. 275 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:

...

4) a intervenit termenul de prescripție sau amnistia;”

31. Partea relevantă a art. 285 lin. (2) și (7) Cod de procedură penală este următoarea:

„(2) Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct.4)–9)

...

(7) Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate.”

32. Art. 332 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„(1) În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)–9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

...

(5) În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.”

33. Art. 389 alin. (4), (6) Cod de procedură penală, prevede următoarele:

„(4) Sentința de condamnare se adoptă:

...

3) fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art.57 și 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art.93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție.”

34. Art. 391 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„Articolul 391. Sentința de încetare a procesului penal

(1) Sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă:

1) lipsește plângerea părții vătămate, plângerea a fost retrasă sau părțile s-au împăcat;

2) a intervenit decesul inculpatului;

3) persoana nu a atins vârsta pentru tragere la răspundere penală;

4) există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă;

5) există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal;

6) există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală; precum și

7) în cazurile prevăzute în art.54-56 din Codul penal.

(2) În cazul prevăzut în art.332 alin.(2), instanța încetează procesul penal, cu aplicarea sancțiunii contravenționale prevăzute în Codul contravențional al Republicii Moldova.”

35. Cererea de recurs a fost depusă după 01 septembrie 2023. Partea relevantă a art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală este următoarea:

„(1) Recursul este admis dacă:

1) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

...

6) hotărârea este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

36. Recursurile examinate au fost declarate în termenul de două luni de la pronunțarea deciziei motivate a instanței de apel, adică au fost depuse în termen.

37. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică „legalitatea hotărârii atacate” doar „în limitele invocate în recurs”. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs (decizia CSJ nr. [1ra-854/2022](#), § 85). Totuși, legea nu interzice instanței de recurs să recalifice considerentele invocate în recurs de la un temei de recurs la altul (decizia CSJ nr. [1ra-1520/2023](#), § 56).

38. Deși decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 03 aprilie 2024, Liliana Pulisca își invocă temeiurile de recurs abrogate la 01 septembrie 2023. Aceasta contestă aprecierea probelor și nu este de acord cu calificarea faptelor sale în baza art. 327 alin. (1) Cod penal. Avocatul Alexei Tighinean își întemeiază recursul pe art. 427 alin. (1) pct. 4) și 6) Cod de procedură penală. Procurorul își întemeiază recursul pe art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală. Având în vedere motivele invocate, recursurile vor fi examinate în baza art. 427 alin. (1) pct. 1) și 6) Cod de procedură penală.

a. Recursurile apărării

i. Art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală

39. Apărarea invocă acest temei de recurs, susținând că constatarea vinovăției s-a bazat pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. În încheierea nr. [1ra-1251/2024](#), §§ 38-39 Curtea Supremă de Justiție a explicat în detaliu sensul temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. În cazul hotărârii arbitrare, carența principală vizează încălcarea unei norme legale imperative, adică a unei prevederi normative care nu oferă nicio discreție judecătorului. Pentru admiterea unui recurs pentru „aprecierea vădit nerezonabilă a probelor” este necesar că hotărârea să se bazeze pe aprecierea eronată a probelor, aprecierea să fie „vădit nerezonabilă” și hotărârea contestată se bazează în mod determinant pe această apreciere. Nu este suficient ca aprecierea să fie nerezonabilă. Ea trebuie să fie „vădit nerezonabilă”, adică să fie evidentă pentru un profesionist și să nu poată fi explicată rațional. Îi revine recurentului obligația să convingă instanța de recurs că aceste elemente sunt întrunite. În para. 39 al acestei încheieri, Curtea Supremă de Justiție a menționat următoarele:

„39. CtEDO a explicat că suntem în prezența unei hotărâri judecătorești arbitrare sau vădit nerezonabile atunci când a fost admisă „denegarea justiției”. Aceasta are loc când instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată, inclusiv când hotărârea judecătorească nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii (hot. [Bochan v. Ucraina \(nr. 2\)](#), 2015, § 62; [Ballıktas Bingöllü v. Turcia](#), 2021, § 75).”

40. Potrivit legii, Curtea Supremă de Justiție poate declara inadmisibil un recurs bazat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedura penală fără citarea părților în ședință. Conform art. 433 alin. (3) Cod de procedură penală, convocarea părților în ședință este obligatorie doar în cazul recursurilor bazate pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedura penală „considerate admisibile”, adică a recursurilor considerate prima facie de către Curtea Supremă de Justiție că ar avea șanse mari de a fi admise (încheierea CSJ nr. [1ra-426/2024](#), § 21).

41. Avocatul Alexei Tighinean și Liliana Pulisca își exprimă dezacordul cu aprecierea probelor, fără a explica de ce concluzia cu privire la probatoriu a instanței de apel este irațională. Recurenții susțin că nici un element probatoriu

nu atestă aspectele legate de angajare fictivă a persoanelor indicate. Instanța de apel a combătut convingător acest argument, ajungând la concluzia că angajarea fictivă a lui Mihail Pulisca, Liliana Andrusiv, Oleg Coșciug și Nicolai Moisei este demonstrat prin declarațiile martorilor Paladi Margareta, Roșca Elena și Cristina Lavric. Cei trei martori au declarat că cele patru persoane nu au lucrat efectiv la Centrul de sănătate. Același lucru a fost declarat și de alți patru angajați ai Centrului de sănătate, Raisa Gultur, Svetlana Barcari, Iulie Gorus și Ana Gazea. Instanța a mai conchis că cele patru persoane angajate fictiv lucrau în alte părți (a se vedea para. 16-18). În asemenea circumstanțe, concluzia instanței de apel cu privire la constatarea privind angajarea fictivă a celor patru persoane nu este irațională. În această parte, recursurile apărării sunt vădit neîntemeiate.

ii. Art. 427 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală

42. Apărarea a invocat mai multe argumente care vor fi examinate de către instanța de recurs în baza art. 427 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală. Acestea se referă la:

- a) lipsa în acțiunile condamnatului a elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 327 Cod penal;
- b) neîncetarea procesului din cauza prescripției; și
- c) admiterea nejustificată a acțiunii civile.

a. Lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii

43. Apărarea susține că calificarea acțiunilor în baza art. 327 alin. (1) Cod penal este una greșită, deoarece condamnatul nu poate fi subiect al acestei infracțiuni, nu s-a dovedit interesul condamnatului în comiterea infracțiunii și lipsește dauna în proporții considerabile.

44. Completul notează că instanța de apel a explicat de ce condamnatul este subiect al infracțiunii prevăzute de art. 327 Cod penal (a se vedea para. 21). Sintagma „persoană publică” din art. 327 alin. (1) are același sens ca și sintagma dată din art. 324 alin. (1) Cod penal. Această sintagmă este definită în art. 123 alin. (2) Cod penal. Plenul Curții Supreme de Justiție a explicat în pct. 6.1 al [Hotărârii explicative nr. 11/2014](#) că această sintagmă include și angajații întreprinderilor de stat sau municipale care dețin funcții ce produc efecte juridice. Condamnatul deținea funcția de director a unei întreprinderi municipale. Prin urmare, concluzia instanței de apel că condamnatul este subiect al infracțiunii prevăzute de art. 327 Cod penal este corectă.

45. În ceea ce privește argumentul privind lipsa interesului condamnatului în comiterea infracțiunii, art. 327 alin. (1) Cod penal menționa la ziua consumării infracțiunii că această infracțiune putea fi comisă „în interes material ori în alte interese personale”. Două din cele patru persoane angajate fictiv erau soțul și, respectiv, fiica condamnatei. Ca urmare a acestei angajări, aceste persoane au obținut beneficii financiare ce nu li se cuvin. Prin urmare, interesul material sau personal al condamnatei în comiterea infracțiunii este evident.

46. Este vădit neîntemeiat și argumentul privind lipsa daunei în proporții considerabile. Conform art. 126 alin. (2) Cod penal, dauna este considerabilă dacă depășește 10 salarii medii lunare pe economie prognozate la momentul săvârșirii faptei. În anul 2016 salariul mediu prognozat pe economie era de 5.084 de lei. Prin urmare, pentru a fi considerabilă, dauna trebuia să depășească suma de 50.840 de lei. Potrivit acușării, dauna cauzată prin infracțiune este de peste 200.000 de lei. Apărarea contestă această sumă în parte, susținând în recurs că această daună este de 91.000 de lei (a se vedea para. 24). Chiar dacă există incertitudini cu privire la cuantumul exact al daunei, după cum este menționat mai jos, având în vedere poziția apărării și materialele din dosar (a se vedea para. 9), această daună este în mod evident mai mare decât 50.840 de lei.

b. Neîncetarea procesului din cauza prescripției

47. Apărarea critică refuzul instanței de judecată de a înceta procesul penal datorită expirării termenului de prescripție. Potrivit apărării, instanța nu putea constata vinovăția. Instanța de apel trebuia să emită o hotărâre de încetare a procesului penal în baza art. 275 Cod de procedură penală, liberând persoana de răspundere penală.

48. Codul de procedură penală prevede în art. 389 alin. (4) pct. 3) că liberarea de răspundere pentru expirarea termenului de prescripție poate avea loc doar prin sentință de condamnare. Art. 391 Cod de procedură penală, care se referă la sentința de încetare a procesului penal, nu menționează expres printre temeiurile de încetare expirarea termenului de prescripție. Totuși, art. 332 Cod de procedură penală, care se referă la încetarea procesului penal, prevede, în alin. (5), că procesul penal poate fi încetat pentru expirarea termenului de prescripție.

49. Art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală prevede că expirarea termenului de prescripție este temei de nereabilitare. Drept consecință, art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală prevede că încetarea procesului penal pentru intervenirea termenului de prescripție nu poate avea loc fără acordul inculpatului.

50. După cum a menționat Curtea Supremă de Justiție în cauza nr. [1ra-303/24](#), § 39, pentru expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, emiterea unei sentinței de încetare a procesului penal, conform art. 391 Cod de procedură penală, nu este posibilă. Un asemenea temei nu este prevăzut de acest articol, ci de art. 389 Cod de procedură penală. Art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală nu se referă la termenul de prescripție, ci la circumstanțele prevăzute de art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală. În cazul intervenirii termenului de prescripție, instanța va emite o sentință de condamnare conform art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală. Prin urmare, și în această parte recursul apărării este vădit neîntemeiat.

c. Admiterea nejustificată a acțiunii civile

51. Apărarea susține că încasarea de la condamnat a prejudiciului material în mărime de 204.500 de lei este nejustificată. Potrivit recursului, Inspekția

Financiară a stabilit un prejudiciu de 91.000 de lei, iar o parte din cele 204.500 de lei încasați de la condamnat reprezintă salariul contabilei calculat greșit, sporurile la salariu calculate neîntemeiat, etc, de care condamnatul nu a fost învinuit (a se vedea para. 24).

52. Instanța de apel a motivat decizia sa privind admiterea acțiunii civile printr-un singur paragraf succint. Ea nu a explicat de ce a încasat întreaga sumă, și nici legătura cauzală dintre prejudiciul pretins și infracțiunea comisă (a se vedea para. 22).

53. Instanța de apel a constatat că condamnatul a angajat fictiv patru persoane. În privința acestei constatări, recursul apărării este vădit neîntemeiat. Potrivit materialelor cauzei, în perioada incriminată, pentru plata salariilor celor patru persoane, au fost cheltuiți peste 245.000 de lei (a se vedea para. 9). Nu este clar dacă toată suma, sau doar o parte din această sumă, a fost plătită nejustificat. Partea civilă nu a solicitat drept prejudiciu material salariul plătit celor patru persoane, ci a pus la baza calculului prejudiciului material o prescripție întocmită de Inspekția Financiară (a se vedea para. 8). Totuși, acel act nu se referă exclusiv la cele patru angajări fictive. Prescripția se referă la încălcarea legislației cu privire la salarizare în raport cu toți angajații Centrului de medicină. Suma pretinsă, de 204.500 de lei, include, în cea mai mare parte, sporurile la salariu și salariul contabilei calculate greșit. Condamnatul nu a fost acuzat de aceste abateri. Prin urmare, instanța de recurs nu poate stabili legătura cauzală dintre infracțiunea comisă și prejudiciul material pretins prin acțiunea civilă. Încasarea unui asemenea prejudiciu contravine atât jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție, cât și art. 2022 alin. (1) Cod civil. Drept consecință, în partea încasării prejudiciului material, decizia instanței de apel urmează a fi casată în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 1) Cod de procedura penală.

54. Având în vedere cele constatate în paragraful precedent, instanța de recurs are două opțiuni. Ea poate trimite cauza la rejudecare pentru a soluționa pretenția cu privire la prejudiciul material, sau admite acțiunea civilă în principiu în temeiul art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală. Având în vedere motivarea acțiunii civile, statutul părții civile, precum și posibilitățile limitate de modificare a acțiunii în instanța de apel oferite de art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța consideră echitabil în această cauză să admită în principiu acțiunea civilă cu privire la încasarea prejudiciului material.

b) Recursul procurorului

55. Procurorul susține că instanța de apel nu putea aplica pedeapsa penală, deoarece era expirat termenul de tragere la răspundere penală pentru infracțiunea prevăzută de art. 327 alin (1) Cod penal. Conform învinuirii, fapta incriminată ar fi fost comisă în perioada 01 ianuarie 2006 – 25 martie 2016. La 25 martie 2016, această normă prevedea pedeapsa maximă cu închisoare de până la trei ani. Conform art. 16 alin. (3) Cod penal, ea reprezenta o infracțiune mai puțin gravă,

pentru care termenul de tragerea la răspundere penală este de cinci ani de la ziua săvârșirii. Acest termen curge până la decizia instanței de apel. Termenul de tragere la răspundere penală a expirat cel târziu la 25 martie 2021, iar decizia instanței de apel a fost pronunțată la 03 aprilie 2024.

56. Instanța de apel a omis să țină cont de termenul de prescripție, iar din practica uniformă a Curții Supreme de Justiție rezultă în mod clar că acest fapt este inadmisibil. Având în vedere circumstanțele acestei cauze, instanța de recurs nu constată aparența de comitere a acestei erori cu intenție sau din neglijență inexcuzabilă. Prin urmare, decizia instanței de apel în partea stabilirii pedepsei, urmează a fi casată în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală.

57. Conform art. 435 alin. (1) lit. c) Cod de procedură penală, rejudecarea poate fi dispusă doar în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs. În această cauză, instanța de apel, a omis faptul că termenul de tragere la răspundere penală a expirat. Această eroare poate fi corectată în recurs.

58. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art.389 alin. (4) pct. 3), art. 432 alin. (2) pct. 4) și art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. d) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul lui Liliana Pulisca împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2024;

Admite în parte recursul avocatului Alexei Tighinean și integral recursul procurorului, și;

a) casează decizia Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2024 în partea aplicării pedepsei penale și încasării prejudiciului material,

b) rejudecă cauza în partea în care recursurile au fost admise și pronunță o nouă hotărâre prin care:

- Liliana Pulisca, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, se liberează de pedeapsă pe motivul expirării termenului de tragere la răspundere penală;
- admite în principiu acțiunea civilă a Consiliului orășenesc Vatra privind încasarea de la Liliana Pulisca a prejudiciului material.

Menține în rest decizia Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2024.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Vladislav Gribincea

Judecători

Lilia Roic-Botezatu

Alexandru Negru